Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników
Wolne Rzeki
ul. Zwierzyniecka 61/10 39-400 Tarnobrzeg
www.wolnerzeki.pl kontakt@wolnerzeki.pl

Nowa Sarzyna, 10.03.2022 r.

Sz. P. Andrzej Rychel
Burmistrz Miasta i Gminy Nowa Sarzyna
ul. M. Kopernika 1
37-310 Nowa Sarzyna

Zn. spr.: PTP.SR.2022.03.1

Wniosek o powołanie użytku ekologicznego „Starorzecze Sanu w Sarzynie”

Wnioskujemy o utworzenie użytku ekologicznego obejmującego starorzecze Sanu położone na południowy wschód od miejscowości Sarzyna. Starorzecze to jest dobrze zachowanym, cennym przyrodniczo sanowiskiem z zaawansowanym stopniem sukcesji roślinnej. Brzegi starorzecza porośnięte są łozowiskami i roślinnością drzewiastą. Całość stanowi siedlisko przyrodnicze 3150: *Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion (Mróz, 2012).*

Starorzecze to z uwagi na naturalną, nieużytkowaną roślinność stanowi ważne lokalne centrum różnorodności biologicznej. Jest ono śródpolną enklawą dla organizmów wodnych i mokradłowych, m.in. płazów i ptaków. Biorąc pod uwagę fakt, iż ekosystemy wód słodkich są najbardziej zagrożonymi ekosystemami w skali globalnej (Albert et al., 2021) a płazy to najszybciej wymierająca grupa kręgowców, prawna ochrona miejsc takich jak to staje się koniecznością. Proponowany użytek w pełni spełnia ustawową definicję mówiącą, iż użytki „zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”. Obszar ten w stanie naturalnym stanowi również ważne miejsce małej retencji wody w krajobrazie.

Obszar proponowanego użytku ekologicznego obejmuje działki ewidencyjne o numerach 4616 i 4613 w obrębie ewidencyjnym Sarzyna (ryc. 1.). Powierzchnia obszaru wynosi 2,82 ha.

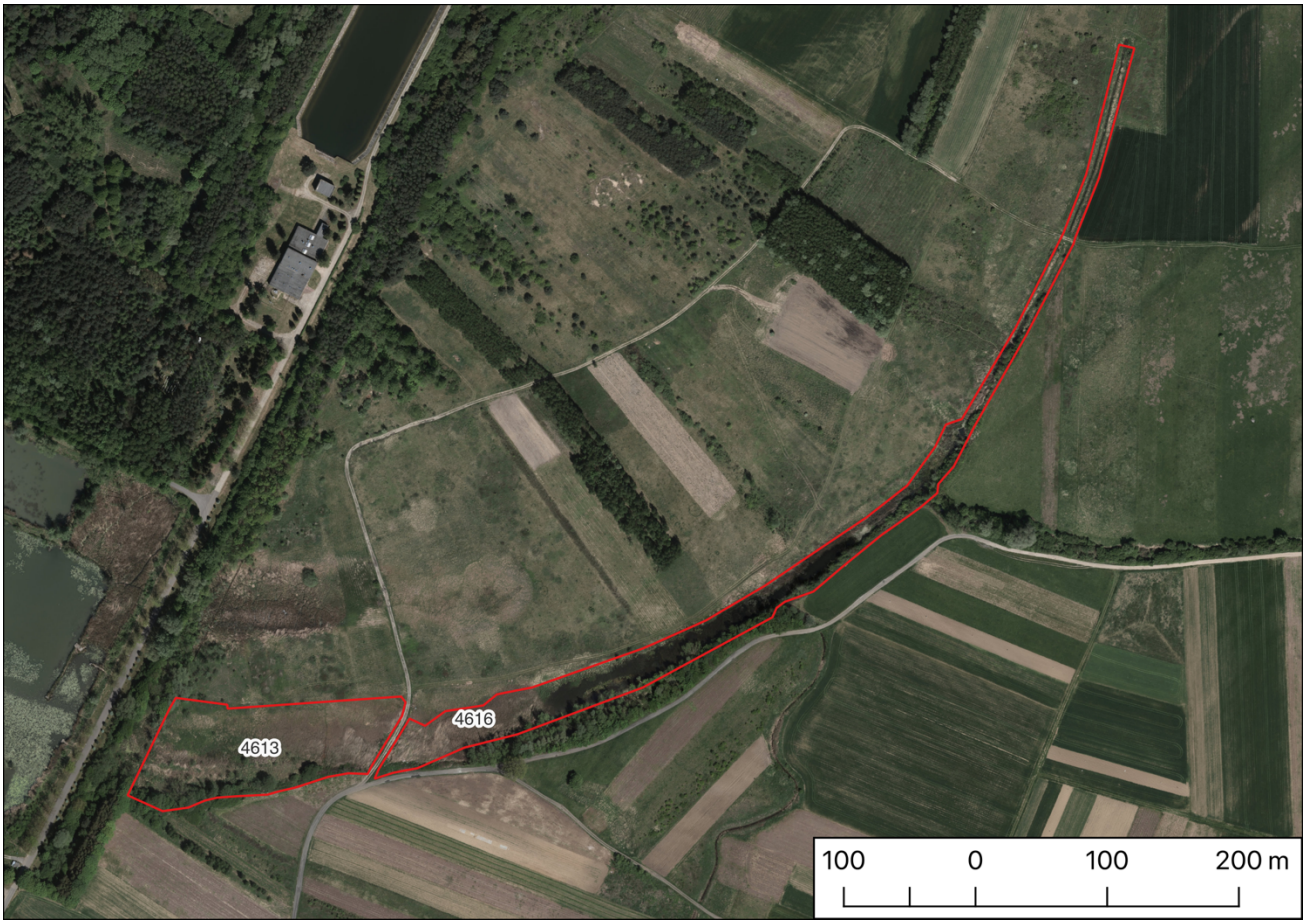

Ryc. 1. Obszar proponowanego użytku ekologicznego „Starorzecze Sanu w Sarzynie" (numery działek ewidencyjnych).

Celem powołania użytku ekologicznego jest zapewnienie ochrony ekosystemowi starorzecza, a więc zachowanie (bądź poprawa) aktualnych stosunków wodnych, niedopuszczenie do osuszenia czy zagospodarowania terenu. W ramach ochrony należy zwracać szczególną uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z działalności człowieka, mogące negatywnie wpływać na środowisko starorzecza.

Na obszarze proponowanego użytku ekologicznego w latach 2015-2022 stwierdzono występowanie 7 gatunków płazów (wszystkie objęte ochroną ścisłą) oraz 42 gatunków ptaków, w tym 31 gatunków lęgowych (również wszystkie objęte ochroną ścisłą). Obserwacje prowadzone były przez G. Białego oraz J. Grzybka.

Tabela 1. Gatunki płazów występujące na obszarze proponowanego użytku ekologicznego

nazwa polska	**nazwa łacińska**
kumak nizinny	*Bombina bombina*
rzekotka drzewna	*Hyla alborea*
żaba jeziorkowa	*Rana lessonae*
żaba wodna	*Rana esculenta*
żaba smieszka	*Rana ridibunda*
ropucha szara	*Bufo bufo*
traszka zwyczajna	*Lissotriton vulgaris*

Tabela 2. Gatunki ptaków występujące na obszarze proponowanego użytku ekologicznego

nazwa polska	**nazwa łacińska**	**status**
bocian biały	*Ciconia ciconia*	
błotniak stawowy	*Circus aeruginosus*	
krogulec	*Accipiter nisus*	
wodnik	*Rallus aquaticus*	lęgowy
kokoszka	*Gallinula chloropus*	lęgowy
mewa białogłowa	*Larus cachinnans*	
turkawka	*Streptopelia turtur*	lęgowy
kukułka	*Cuculus canorus*	lęgowy
puszczyk	*Strix aluco*	
dudek	*Upupa epops*	lęgowy
krętogłów	*Jynx torquilla*	lęgowy
dzięcioł zielonosiwy	*Picus canus*	lęgowy
dzięcioł czarny	*Dryocopus martius*	
skowronek	*Alauda arvensis*	lęgowy
brzegówka	*Riparia riparia*	
dymówka	*Hirundo rustica*	
pliszka żółta	*Motacilla flava*	lęgowy
pokląskwa	*Saxicola rubetra*	lęgowy
kląskawka	*Saxicola rubicola*	lęgowy
śpiewak	*Turdus philomelos*	lęgowy
brzęczka	*Locustella luscinioides*	lęgowy
rokitniczka	*Acrocephalus schoenobaenus*	lęgowy
trzcinniczek	*Acrocephalus scirpaceus*	lęgowy
łozówka	*Acrocephalus palustris*	lęgowy
trzciniak	*Acrocephalus arundinaceus*	lęgowy
zaganiacz	*Hippolais icterina*	lęgowy
jarzębatka	*Sylvia nisoria*	lęgowy
piegża	*Sylvia curruca*	lęgowy
świstunka leśna	*Phylloscopus sibilatrix*	lęgowy
piecuszek	*Phylloscopus trochilus*	lęgowy
raniuszek	*Aegithalos caudatus*	lęgowy
remiz	*Remiz pendulinus*	
wilga	*Oriolus oriolus*	lęgowy
gąsiorek	*Lanius collurio*	lęgowy
szpak	*Sturnus vulgaris*	
mazurek	*Passer montanus*	
dzwoniec	*Chloris chloris*	lęgowy
szczygieł	*Carduelis carduelis*	lęgowy
dziwonia	*Erythrina erythrina*	lęgowy
trznadel	*Emberiza citrinella*	lęgowy
potrzos	*Emberiza schoeniclus*	lęgowy
potrzeszcz	*Emberiza calandra*	lęgowy

Użytek ekologiczny to forma ochrony przyrody powoływana przez Radę Miasta lub Gminy na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 18 ust. 2 pkt. 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r. poz. 506 ze zm.) oraz art. 6 ust. I pkt.8, art. 44 ust. I i 2, art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018r. poz. 1614 ze zm.), po uzgodnieniu projektu przedmiotowej uchwały przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Z wyrazami szacunku,

Piotr Bednarek
Prezes PTP Wolne Rzeki

Literatura:

Albert, J. S., Destouni, G., Duke-Sylvester, S. M., Magurran, A. E., Oberdorff, T., Reis, R. E., Winemiller, K. O., & Ripple, W. J. (2021). Scientists' warning to humanity on the freshwater biodiversity crisis. *Ambio*, *50*(1), 85–94. https://doi.org/10.1007/s13280-020-01318-8

Mróz W., 2012, Monitoring siedliski przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część II. Warszawa: GIOŚ.

Załączniki:

1. Przebieg granicy obszaru proponowanego użytku ekologicznego „Starorzecze Sanu w Sarzynie"
2. Punkty załamania granicy obszaru proponowanego użytku ekologicznego „Starorzecze Sanu w Sarzynie"